

GAZİANTEP İL MERKEZİNDE FARKLI SOSYO EKONOMİK DÜZEYDEKİ KADINLARDA AIDS İLE İLGİLİ BİLGİ VE DAVRANIŞLAR

Fatma SIRMATEL*, *Ali İhsan BOZKURT***, *Sabri GÜNGÖR****, *İbrahim BAYDAR*****, *Mehmet KARATAŞ******

Anahtar Terimler: AIDS, Kadınlar, Sosyoekonomik Düzey

Key Words: AIDS, Women, Socio Economic Level

ÖZET

Farklı sosyoekonomik düzeye sahip bölgelerde bulunan iki sağlık ocağına başvuran kadınlarda AIDS hastalığı hakkında anket uygulandı. Birden fazla seçenekli 8 sorudan oluşan bu anket toplam 227 kadına uygulanmıştır. Kadınların 136'sı düşük sosyoekonomik düzeye sahip Hoşgör Sağlık Ocağı bölgesinde, 91'i yüksek sosyoekonomik düzeye sahip Binevler Sağlık Ocağı bölgesinde yaşamaktaydı. Binevler Sağlık Ocağı bölgesindeki kadınlar diğer bölgelerdeki kadınlara göre daha genç yaşlardaydılar ve eğitim düzeyleri daha yüksekti(P<0.01).

AIDS hakkında daha önce birisiyle konuşanlar Binevler Sağlık Ocağında(% 11) olarak bulunmuştur(P<0.01). AIDS hakkında bilgiyi yüksek sosyoekonomik düzeyli grup okuyarak, sosyoekonomik düzeyi düşük bölgenin kadınları ise duyararak edinmişlerdir(P<0.01).

Yüksek sosyoekonomik düzeyli kadınlar bilgi kaynağı olarak gazeteleri, düşük sosyoekonomik bölgedeki kadınlar ise TV'yi belirtmişlerdir. Yüksek sosyoekonomik düzeyli bölgedeki kadınlar AIDS'in bulaşma yolu olarak daha çok kan naklini belirtirken(% 72.5), diğer grupta bulaşma yolu olarak cinsel ilişki(% 80.1) daha fazla belirtilmiştir(P<0.05). AIDS'ten korunma önlemi olarak Binevler Sağlık Ocağı bölgesindeki kadınlar kan ve kan ürünlerinin kontrolünü(% 70.3), Hoşgör Sağlık Ocağı bölgesindeki kadınlar ise prezervatif kullanımını (% 72.1) öncelikle önermişlerdir(P<0.01).

Sosyoekonomik düzeye göre AIDS hakkında verilen cevaplar farklılık arz etmektedir. Toplumun bu konuda bilinçli ve düzenli, eğitilen toplumun sosyoekonomik vb. özellikleri de dikkate alınarak eğitilmesi AIDS'ten korunmanın ilk basamağını oluşturacaktır.

* Gaziantep Üniv. Tıp Fak. Enf. Hast. ve Kl. Bakt. ABD. Yrd. Doç. Dr.

** Gaziantep Üniv. Tıp Fak. Halk Sağlığı ABD. Öğ. Gör. Dr.

*** Gaziantep Üniv. Tıp Fak. Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji ABD. Prof. Dr.

**** Gaziantep Üniv. Tıp Fak. Enf. Hast. ve Kl. Bakt. ABD. Prof. Dr.

***** Gaziantep Üniv. Tıp Fak. Enf. Hast. ve Kl. Bakt. ABD. Arşt. Gör.

SUMMARY

The Attitudes and Behaviour of Women from Different Socio-Economic Levels in the Centre of Gaziantep

A questionnaire consisting of eight multiple choice questions was administered to two different groups of housewives from different socio-economic levels, who had previously applied to the health center. 136 housewives out of total 227 housewives were from lower socio-economic level(Hoşgör Health Center) and 91 were from higher socio-economic level(Binevler Health Center).

The answers of the groups were compared using chi square. Women from lower socio-economic level(LSELE) were older and their level of educations was lower than those of higher socio-economic level(HSEL) subject($P(0.01)$).

As to whether the subjects had been previously informed about AIDS or not there was a significant difference between the answers of subjects from the lower socio-economic level(LSELE)(% 11) and higher socio-economic level (HSEL).

LSELE subjects were informed about AIDS on TV and HSEL subjects were informed about AIDS by reading newspaper etc($P(0.05)$).

AIDS was considered to be contagious through sexual intercourse by LSELE(% 80.1) subjects and through blood and blood products by HSEL subjects(% 72.5)($P(0.05)$). The answers given by the subjects about AIDS show significant differences depending on their socio-economic level and their level of education.

It is believed that the society should be well informed about AIDS and their socio-economic level should be taken into consideration.

GİRİŞ

İlk olarak 1981 yılının ortalarında tam olarak tanımlanan ve 1983 yılında etken virüsü belirlenen AIDS(Acquired Immune Deficiency Syndrom) son yıllarda dünyada ve ülkemizde oldukça güncel bir sağlık problemi haline gelmiştir. Bu hastalığa neden olan virus(Human Immune Deficiency Virus=HIV) bir retrovirus olup, RNA yapısındadır. Virus insanlara parenteral(kan ve kan ürünleri), cinsel temas ve neonatal yol ile bulaşabilmektedir(1-4).

AIDS'te alınan virus hücrel immüniteden sorumlu olan CD4 T lenfositlerinin sayılarını azaltarak, fonksiyonlarını bozarak fırsatçı enfeksiyonların ve malignitelerin gelişmesine neden olmaktadır. Oluşan hastalık tablosuna AIDS denilmektedir. HIV antikor pozitif olan grup seropozitif olarak tanımlanmakta, bunların % 60-80'ninde(şimdiki bilgilerimiz dahilinde) AIDS gelişmektedir. AIDS vakalarının % 50'si 18 ayda, % 80'i 3 yıl içerisinde kaybedilmektedir(3,4). ABD'de yüksek risk altındaki bazı eyaletlerde HIV seropozitifliği % 7.5 oranına kadar ulaşabilmektedir(3). Bugüne kadar hastalığa karşı etkin bir tedavi veya

aşı geliştirilememiştir.

1993 yılında AIDS'li sayısının yaklaşık 3 milyon olduğu WHO tarafından bildirilmiş ve yapılan tahminlere göre 2000 yılının tüm dünyada 30-40 milyon HIV ile enfekte kişi ve 12-18 milyon AIDS hastası olacağı belirtilmektedir(1).

Ülkemizde ise Sağlık Bakanlığı verilerine göre 1993 Ekim sonu itibariyle 321 HIV ile enfekte kişi ve 117 AIDS'li vardır. HIV ile enfekte kişilerin gerçek sayısının bundan 50-100 kat fazla olduğu tahmin edilmektedir(2).

Bu kadar hızlı yayılan, tedavisi olmayan ve mortalitesi yüksek olan bu hastalıktan korunmada ana prensip bulaşma yollarının ortadan kaldırılması ve insanların bu konuda bilinçlendirilmesidir. Bu nedenle her iki cinsin de korunma önlemlerini bilmeleri önem taşımaktadır(1,5,6,7). Toplumumuzdaki kadınların eğitim seviyelerinin erkeklere göre daha düşük düzeyde olması bu grubun eğitimini daha ön plana çıkarmaktadır(8).

Çalışmamızda farklı iki sosyoekonomik(SED) bölgede yaşayan kadınlar ele alınıp, AIDS konusundaki bilgi ve davranışları ortaya çıkarılarak bu alandaki mevcut bilgilere katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Bu nedenle farklı sosyoekonomik düzeye sahip olduğu daha önceki bir çalışmada belirlenmiş olan Hoşgör ve Binevler Sağlık Ocağı bölgelerinde çalışılmıştır(9).

GEREÇ VE YÖNTEM

Toplumumuzdaki kadınların AIDS konusundaki bilgi ve tutumlarının belirlenmesi amaçlanan tanımlayıcı nitelikteki bu çalışma 20-30 Aralık 1993 tarihleri arasında yapılmıştır. Gaziantep il merkezinde bulunan Hoşgör ve Binevler Sağlık Ocaklarına herhangi bir nedenle başvuran 227 kadına anket uygulanmıştır.

Sağlık Ocağı seçiminde daha önceki çalışmalarda farklı ekonomik düzeyde olduğu belirlenmiş iki ayrı sağlık ocağı seçilerek kadınların AIDS konusundaki bilgi ve davranışları ile bu özelliklerin sosyoekonomik düzeye göre farklılıklar gösterip göstermediği saptanmaya çalışılmıştır. Binevler Sağlık Ocağı bölgesi, Hoşgör Sağlık Ocağı bölgesine göre daha yüksek sosyoekonomik düzeydedir(9). Anketlere katılanlara sosyoekonomik açıdan ayrıca bir değerlendirme yapılmamıştır.

Anket formu kapalı uçlu ve çoktan seçmeli 8 sorudan oluşmaktadır ve yüzyüze görüşme tekniği uygulanmıştır. Sorulara birden fazla cevap verme serbest bırakılmıştır.

Elde edilen veriler kişisel bilgisayarda Epi Info 5.0 istatistik programında değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Araştırma sırasında Hoşgör Sağlık Ocağına başvuran 136, Binevler Sağlık Ocağına başvuran 91 kadın olmak üzere toplam 227 kadına anket uygulanmıştır. 18-45 yaşları arasında olan bu kadınların yaş gruplarına ve eğitim düzeylerine göre dağılımı Tablo 1 ve Tablo 2’de verilmiştir.

Kadınların yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde Binevler S.O.grubunda 26-35 yaş kadın sayısı diğer ocak bölgesindeki kadınlara oranla anlamlı ölçüde düşük bulunmuştur(P(0.001). Sağlık ocaklarına göre eğitim düzeyleri açısından dağılımı incelendiğinde Binevler S.O. grubundaki kadınlarda ortaokul ve üzeri eğitilmiş kadınların oranı(% 60.4) diğer gruba göre anlamlı ölçüde yüksektir(P(0.0001). Bu veriler seçilen sağlık ocağı bölgelerinin farklılığını desteklemektedir. Sonuçlar değerlendirilirken bu iki nokta dikkate alınmalıdır.

Tablo 1:Yaş Gruplarına Göre Kadınların Dağılımı

Yaş Grubu	HOŞGÖR S.O.		BİNEVLER S.O.		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
15-25	59	43.4	46	50.5	105	46.3
26-35	52	38.2	16	17.6	68	29.9
36+	25	18.4	29	31.9	54	23.8
Toplam	136	100.0	91	100.0	227	100.0

$X^2=12$

SD=2

P=0.001

Tablo 2:Eğitim Düzeylerine Göre Kadınların Dağılımı

Eğitim Düzeyi	HOŞGÖR S.O.		BİNEVLER S.O.		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
İlkokul Altı	36	26.5	3	3.3	39	17.2
İlkokul M.	61	44.8	33	36.3	94	41.4
Ortaokul M.	12	8.8	38	41.7	50	22.1
Lise M.	25	18.4	11	12.1	36	15.8
Üniversite M.	2	1.5	6	6.6	8	3.5
Toplam	136	100.0	91	100.0	227	100.0

Not:İstatistikî analiz yapılırken ilkökul M. ve altı eğitimliler ile ortaokul M. ve üstü eğitimliler birleştirilmiştir.

$X^2=22$ SD=1 P=0.0001

Anket uygulanan 227 kadının % 74.4'ü daha önce herhangi bir kişiyle AIDS hakkında konuşmadıklarını belirtmişlerdir. Her iki bölgede alınan cevaplar arasında anlamlı farklılık saptanmıştır(P<0.05). Bu fark daha yüksek sosyoekonomik düzeye sahip olan Binevler Sağlık Ocağı bölgesinde oturan kadınların diğer gruba göre daha yüksek oranda(% 47.3) daha önce AIDS hakkında konuşmuşum cevabı vermelerinden kaynaklanmaktadır(Tablo 3).

Tablo 3:Farklı SED'deki Kadınlarda Daha Önce AIDS Hakkında Konuşma Oranları

AIDS Hakkında Konuşan	HOŞGÖR S.O.		BİNEVLER S.O.		TOPLAM	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Evet	15	11.0	43	47.3	58	74.4
Hayır	121	89.0	48	52.7	169	25.6
Toplam	136	100.0	91	100.0	227	100.0

$X^2=35$ SD=1 P=0.0001

Kadınların AIDS hakkında bilgiyi nasıl edindikleri Tablo 4'de verilmiştir. Kadınların AIDS konusunda daha çok duyarak bilgi sahibi oldukları görülmektedir. Ancak kadınların yaklaşık % 20'sinin AIDS hakkında hiçbir şey bilmiyorum cevabı vermesi oldukça dikkat çekicidir. Yine SED yönünden incelediğimizde yüksek SED grubundaki kadınlarda AIDS hakkında birşey bilmiyorum cevabını verenlerin oranı(% 2.2) diğer gruba göre anlamlı ölçüde düşük bulunmuştur(P<0.006).

Tablo 4:Farklı SED'deki Kadınlarda AIDS ile İlgili Bilgilerin Edinilme Şekli

AIDS Hakkında Ne Biliyorsunuz	HOŞGÖR S.O		BİNEVLER S.O.		TOPLAM M	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Okudum	25	18.4	36	39.5	61	26.9
Duydum	54	39.7	38	41.8	92	40.5
Okudum ve duydum	13	9.6	15	16.5	28	12.4
Hiç bilmiyorum	44	32.3	2	2.2	46	20.2
Toplam	136	100.0	91	100.0	227	100.0

$X^2=35$ SD=3 P=0.0006

Kadınların AIDS hakkındaki bilgi edindikleri kaynakların başında TV ve gazeteler ilk iki sırayı almaktadır (Tablo 5). Yüksek sosyoekonomik grupta TV'den bilgi edinen kadınların oranı (% 60.4), düşük SED'deki kadınlara göre anlamlı düzeyde düşük bulunurken, gazetelerden bilgi edinme ise yüksek SED'li kadınlarda diğer gruba göre anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur ($P < 0.05$).

Tablo 5: Farklı SED'deki Kadınların AIDS ile İlgili Bilgi Edindikleri Kaynaklar

Bilgi Kaynağı	HOŞGÖR n=136		BİNEVLER n=91		TOPLAM n=227		İstatistik Analiz
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
TV'den Bilgilenenler	101	74.2	55	60.4	156	68.7	$\chi^2=48$ SD=1 P=0.039
Gazeteden Bilgilenenler	34	25.0	60	65.9	94	41.4	$\chi^2=37$ SD=1 P=0.0001

Anketimize katılan kadınların % 83.7'si AIDS'in cinsel yolla bulaştığını, % 58.1'i kan yoluyla bulaştığını belirtmişlerdir (Tablo 6). Düşük SED'li kadınlarda kan nakli ile bulaşabildiğini bilenlerin oranı yüksek SED'li kadınlara göre anlamlı düzeyde düşük bulunmuştur ($p < 0.0005$). Buna karşın bu soruya cevap veremeyenlerin oranı yüksek SED'li kadınlarda düşük düzeydedir ($P < 0.02$). Bulaşmada etkisi bulunmayan tokalaşma, aynı odayı-aynı tuvaleti kullanma, aynı kaptan yemek yeme, öpüşme seçeneklerini bulaşma yolu olarak belirtenlerin oranı yüksek SED grubundaki kadınlarda % 9.8, diğer grupta % 13.2 olup aralarında istatistiksel fark bulunmamaktadır ($P > 0.05$).

Tablo 6: Farklı SED'deki Kadınlara Göre AIDS Bulaşma Yolları

Bulaşma Yolu	HOŞGÖR (n=136)		BİNEVLER (n=91)		TOPLAM (n=227)		İstatistiksel Analiz
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Cinsel İlişki	109	80.1	81	89.0	190	83.7	P=0.1
Kan Nakli	66	48.6	66	72.5	132	58.1	P=0.0005
Diğer	18	13.2	9	9.9	27	11.9	P=0.5
Cevapsız	13	9.6	2	2.1	15	6.6	P=0.02

AIDS'ten korunmada önerilen yöntemlerin başında % 59.4 ile kan ürünlerinin kontrolü gelmektedir. Korunmada prezervatif kullanımını önerilmesi % 55.1 ile ikinci sıradadır(Tablo 7). Yüksek SED grubundaki kadınlarda AIDS'ten korunma önlemi olarak kan ürünlerinin kontrolünü önerenlerin oranı(% 70), diğer gruba göre anlamlı ölçüde yüksek bulunmuştur($P<0.05$). Ancak bu grupta prezervatif kullanımını önerenlerin oranının düşük SED'li kadınlara göre daha düşük düzeyde olması(% 29.7) dikkati çekmektedir($P<0.05$).

Tablo 7:Farklı SED'deki Kadınlara Göre Önerilen AIDS'ten Korunma Önlemleri

Korunma Önlemi	HOŞGÖR S.O. (n=136)		BİNEVLER S.O. (n=91)		TOPLAM (n=227)		İstatistik Analiz
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	
Kan Ürün.Kont.	71	52.2	64	70.3	135	59.4	P=0.009
Prezervatif Kul.	98	72.1	27	29.7	125	55.1	P=0.0001
Gerek yok	9	6.6	0	0.0	9	4.0	P=0.01
Cevapsız	14	10.3	0	0.0	14	6.2	P=0.001

Anketimize katılan kadınların yaklaşık yarısı(% 49.3) AIDS'e yakalanan bir kişi ile ilişkimi keserim cevabını vermişlerdir. Her iki SED grubundaki kadınların yanıtları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır($P>0.05$).

"AIDS'e yakalanma ihtimaliniz olabilir mi?" sorusuna kadınların % 45.8'i hayır, % 48.5'u ise "evet veya belki" yanıtlarını vermişlerdir. Her iki SED grubunun yanıtları arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır($P>0.05$). (% 5.7'si yanıt vermemiştir).

Kadınlar tarafından AIDS için en fazla risk taşıdığı belirtilen kişiler % 81 ile hayat kadınları, % 59.4 ile homoseksüellerdir(Tablo 8). Yanıtlar sosyoekonomik düzeye göre değerlendirildiğinde ilk iki sıra değişmezken, yüksek sosyoekonomik düzeyli Binevler Sağlık Ocağı bölgesindeki kadınlar AIDS'li annelerin çocuklarını(% 49.5), buna karşın Düşük SED'e sahip bölgedeki kadınlar uyuşturucu kullanıcılarını(% 23.5) üçüncü en fazla riskli kişiler olarak görmektedirler(Tablo 8).

Tablo 8:Farklı SED'deki Kadınlara Göre AIDS'e Yakalanma Riski Olan Kişiler

AIDS'e Yakalanma Riski Olanlar	HOŞGÖR (n=136)		BİNEVLER (n=91)		TOPLAM (n=227)	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Hayat Kadınları	102	75.0	82	90.1	184	81.0
Homoseksüeller	70	51.5	65	71.4	135	59.4
AIDS'li annenin çocukları	11	8.1	45	49.5	56	24.6
Uyuşturucu Kul.	32	23.5	3	3.3	35	15.4
AIDS'li hastanın yakınları	6	4.4	32	35.2	38	16.7

TARTIŞMA

Ankete katılan 227 kadının yanıtları değerlendirildiğinde; % 20'sinin AIDS hakkında bilgisinin olmadığı, kadınların yaklaşık 3/4'ünün daha önce AIDS konusunda hiç konuşmadıkları, bu konudaki bilgilerinin çoğunluğunu ise TV aracılığıyla ve kulaktan duyma ile endikleri ortaya çıkmaktadır.

Çalışmamızda kadınların AIDS hakkında bilgileri daha çok duyarak ve TV aracılığıyla elde ettikleri saptanmıştır. Ancak SED'i yüksek gruptaki kadınlarda okuyarak ve gazetelerden bilgilendirme daha fazla olmaktadır. Bu yönüyle İstanbul çalışmasındaki yüksek sosyokültürel kişilerden elde edilen bulgulara uygunluk göstermektedir(10). Burada düşük SED'de TV'nin, yüksek SED'de gazetelerin etkinliği görülmekte ve eğitim aracının seçiminin önemini göstermektedir.

Kadınlar AIDS'in bulaşma yolu olarak en fazla cinsel ilişkiyi belirtmelerine karşılık, korunma önlemi olarak ilk sırada kan ürünlerinin kontrolünü önermeleri dikkati çekmektedir. Yüksek SED'li kadınlar arasında AIDS'ten korunmada kondom kullanımını önerenlerin % 29 gibi çok düşük oranda olması bilgi eksikliğinin bir göstergesidir.

İstanbul'da yüksek sosyokültürel düzeye sahip kişilerde yapılan bir çalışmada AIDS'in bulaşma yolları arasında seksüel yol, kan ürünleri kullanımı ve anneden presental geçiş ilk üç sırayı almıştır(10). Çalışmamızda yüksek SED'li gruptaki kadınların cevaplarına uygunluk göstermektedir. (Aynı sıralama elde edilmiştir).

Çalışmamızda AIDS hastalarının toplumdan dışlanmaması gerekir diyenlerin oranı tüm kadınlar arasında % 49, SED yüksek kadınlar arasında % 50 iken, İstanbul çalışmasında bu oran % 56 olarak tespit edilmiştir. Yine kadınların yaklaşık yarısı(% 46) AIDS'i kendileri için bir tehlike olarak görmediklerini söylemektedirler.

Tüm bunlar günümüzde giderek artan boyutlarda tehlike oluşturan bu hastalığa karşı toplumumuzdaki kadınların bilgi eksikliği ve yetersizliğinin göstergeleridir. Halbuki en yaygın olarak cinsel yolla bulaşan bu hastalığa karşı bugün için elimizdeki tek korunma yolu olan eğitim ile hem erkekler hem de kadınlar bilgilendirilmelidir.

Sonuç olarak oldukça güncel olan bu hastalık hakkında kadınlarda bilgi eksikliği ve yanlış bilgilenmenin olduğu, kadının bulunduğu sosyoekonomik düzeyin AIDS hakkında bilgi sahibi olmayı etkilerken, doğru bilgilendirmenin veya etkili eğitimin olmaması sonucu davranışlarda SED'e göre olumlu değişiklikler olmadığı gözlenmiştir.

KAYNAKLAR

- 1- World Health Organization:AIDS Images of the Epidemics. WHO, Geneva, 1994.
- 2- Ergör G:Türkiye'de AIDS'e Yaklaşım. Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi. 428-29, Aralık 1993.
- 3- Chamberland ME and Curren JW:Epidemiology and Prevention of AIDS and HIV Infection. In GL Mandel-RG Douglas-JE Benett. Principles and Practice of Infectious Diseases. Fourth Ed. Churchill Livingstone. p.1174-1295, New York, 1995.
- 4- Karaömeroğlu Ö, Tanır F, Apan E, Akbaba M:Adana Baraj Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin AIDS Konusunda Bilgi ve Tutumlarının Değerlendirilmesi. IV.Ulusal Halk Sağlığı Kongre Kitabı. s.543.İzmir, 1994.
- 5- Sangül F:HIV & AIDS, CFC Research Pub.p1-3, 1993.
- 6- Çetin ET:Kadın ve AIDS, AIDS Savaşım Bült.6:3-6, 1993.
- 7- Abbasoğlu U, Mevsim G, Okul A, Gürbüz F:Türkiye'nin Değişik Yörelerinde AIDS Bilgi Taraması. I. Türkiye AIDS Kongresi. İstanbul, 1993.
- 8- Sağlık Bakanlığı-UNICEF:Türkiye'de Anne ve Çocukların Durumu. Ankara, 1991.
- 9- Bozkurt A:Gaziantep İl Merkezinde Sağlık Düzeyi. Doktora Tezi. Gaziantep 1994.
- 10- Tümerdem Y, İnce N, Ayhan B, Özçelik H:İstanbul Kentinde Yüksek Sosyokültürel Düzeydeki Bireylerde AIDS ile ilgili Bilgi ve Davranış. III.Halk Sağlığı Günleri Özet Kitabı. s.401, Kayseri, 1993.